

ضوابط و مقررات زیباسازی شهری

میلان شهری آبخوری

فهرست:

ضوابط و مقررات

.....
.....

الف- طراحی و ساخت

.....
.....

ب- مواد و مصالح

.....
.....

ج- جانمایی

.....
.....

.....
د- نصب

.....
.....

.....
ه- نگهداری

.....

مقدمه

آبخوری یکی از اجزای تعیین کننده کیفیت فضاهای عمومی شهر، مبلمان و نحوه ارائه خدمات شهری در این فضاها می‌باشد. آبخوری‌های شهری در تمام نقاط دنیا به لحاظ نیاز استفاده‌کنندگان از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند. عواملی چون بهداشت محیطی، مصالح مناسب، ارگونومی^۱، زیبایی و همچنین الزامات جانمایی و نگهداری در طراحی، ساخت و اجرای این محصول دارای اهمیت بوده و موجبات تدوین دستورالعمل‌ها و ضوابط را فراهم آورده است.

در مجموع می‌توان گفت آن چه در ساخت این عنصر مبلمان شهری واجد اهمیت است کاربرد آن در ارائه آبی سالم و عاری از هرگونه آلودگی به کلیه شهروندان عبوری در سطح شهر می‌باشد و هرگونه اقدامی که یکی از این موارد را در نظر نداشته باشد نمی‌تواند مورد تایید قرار گیرد.

حوزه کاربرد

کلیه فضاهای عمومی شهر اعم از معابر، پیاده‌روها و پیاده‌راه ها، فضاهای باز و میداين، تفرجگاه‌ها و فضاهای سبز شهری مشمول این ضوابط و مقررات می‌شوند.

اهداف

- ایجاد روبه یکسان و نظام‌مند در فرآیندهای اجرایی زیباسازی شهری؛
- تأمین آب آشامیدنی سالم در فضاهای شهری.

تعاریف

آبخوری:

- آبخوری، محل نوشیدن آب آشامیدنی سالم در فضاهای عمومی شهری بوده و معمولاً در انواع زیر موجود می‌باشد:
- تک وجهی: داخل جداره ساختمانی مشرف به معبر؛
 - دو وجهی: داخل دیوار محوطه یا لبه پلاک دسترسی از سمت پیاده رو و داخل محوطه؛
 - سه وجهی: یک سمت چسبیده به بدنه ساختمان و سه وجه دیگر مشرف به فضای عمومی؛
 - چهار وجهی: کاملاً مستقل، با چهار نما؛
 - گونه‌های خاص: ظاهر کلی این گونه‌ها دارای فرم‌های متفاوت می‌باشند مانند استوانه‌ای، سه ضلعی و

^۱ Ergonomics: ارگونومی مهندسی عوامل انسانی در ارتباط با محصول است و به روابط میان «انسان-ماشین» و «ماشین-انسان» توجه دارد.

سازه:

بدنه ساخته شده آجوری که آبسردکن در داخل آن قرار می‌گیرد. یک وجه سازه دارای در بازدید به داخل، می‌باشد.

آبسرد کن:

بخشی از آجوری که وظیفه خنک نمودن آب آشامیدنی برای مصرف افراد را به عهده دارد. بخش‌های اصلی آب سرد کن شامل: شیرهای آب، سرد کننده (سانترال) و خنک کننده (کندانسور)، شیر خروجی آب، چاه تخلیه دفع آب زائد، لوله‌های سرد کننده تبخیر، پمپ آب، دیگ آلومینیومی، برق و طناب‌هاب فن و اجزای جانبی می‌باشد.

سرویس مجموعه:

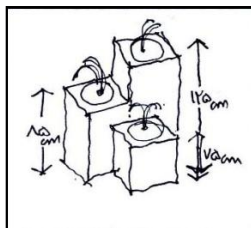
بخش مربوط به تأسیسات آجوری که معمولاً درون سازه آن قرار دارد و از یک سمت سازه دارای در بازدید است.

ضوابط و مقررات

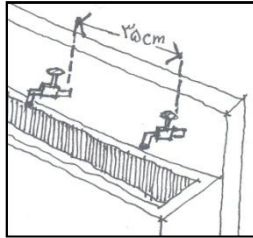
ضوابط و توصیه‌ها در ۵ دسته کلی؛ طراحی و ساخت، مواد و مصالح، جانمایی، نصب و نگهداری دسته بندی شده است.

الف- طراحی و ساخت

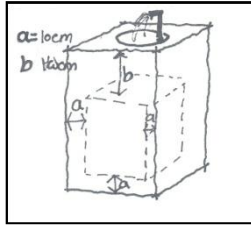
۱. ارتفاع نصب شیر آب از زمین باید به شرح ذیل رعایت گردد:
الف. افراد عادی: ۱۲۵ سانتی‌متر
ب. افراد معلول: ۸۵ سانتی‌متر
پ. کودکان: ۷۵ سانتی‌متر



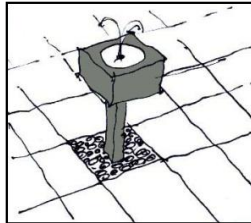
۲. ابعاد آجوری باید متناسب با حجم آبسردکن و ابعاد سیستم‌های موجود طراحی گردد.
۳. آب آجوری باید از آب کاملاً سالم و بهداشتی تأمین گردد.
۴. کیفیت شکل ظاهری آجوری با رعایت اصول اجرایی تأسیسات و سالم ماندن سازه ارتباط مستقیم دارد.
۵. فاصله دو شیر موازی از یکدیگر باید حداقل ۳۵ سانتی‌متر باشد.



۶. طراحی به گونه‌ای باشد تا ضمن حفاظت از آب در برابر هرگونه آلودگی، بتواند آن را با حداقل واسطه در اختیار بهره‌بردار قرار دهد.
۷. در نظرگرفتن فضای خالی زیر آبخوری برای معلولین توصیه می‌شود.
۸. دریچه مکش و دمنده هوا باید با هم متفاوت بوده و در یک دیواره قرار نگیرند.
۹. دریچه‌های دمنده و مکنده باید در خلاف جهت یکدیگر نصب گردند تا هوای گرم، مجدد توسط مکش وارد دستگاه نشود.
۱۰. برای جلوگیری از تخریب تأسیسات و سرقت شدن آن‌ها، می‌توان شیرآلات را با قفل‌های خاص از داخل محکم نمود.
۱۱. اجرای صحیح محل خروج لوله‌های آب سردکن، محل هدایت آب به آبرو، اجرای پساب داخل بدنه و هدایت به محل دفع آب ضروری می‌باشد.
۱۲. بهتر است که لوله‌های آب، داخل جداره‌های سازه و دور از معرض هوای آزاد قرار گیرند.
۱۳. سیستم جمع‌آوری آب، اجرای شیب مناسب و تأمین آبرو ضروری است.
۱۴. انشعاب برق مورد نیاز در اکثر موارد ۲۵ یا ۳۰ آمپر و تک فاز خواهد بود. ولی بر حسب نیاز دستگاه و حجم آن برق سه فاز مورد نیاز می‌باشد.
۱۵. در مسیر اتصال برق کندانسور به برق اصلی باید یک فیوز اتصال، پیش‌بینی شود.
۱۶. تأسیسات و اتصالات برقی باید دور از دسترس عابریین تعبیه گردد.
۱۷. برای ثابت ماندن شدت آب، کلیه شیرها باید به مرکز سانتال دستگاه وصل شوند.
۱۸. به منظور جاسازی دستگاه آب‌سرد کن در داخل سازه، بدنه سازه حداقل باید از هر طرف ۱۰ سانتی‌متر بزرگتر در نظر گرفته شود.



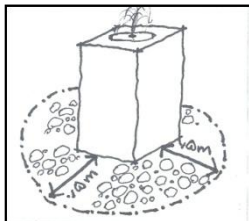
۱۹. فاصله بین سقف سازه و آبردکن باید حداقل ۲۵ سانتی‌متر باشد.
۲۰. ورودی آب شهر بهتر است در جهت دیگری غیر از جهت کندانسور قرار گیرد.
۲۱. توصیه می‌شود مسیر هدایت پساب به زیر سازه در حد امکان پنهان باشد.



ب- مواد و مصالح

۱. قطعات اصلی آبردکن و جمع‌آوری پساب باید از جنس استیل و ضد زنگ باشند.
 ۲. در کلیه قطعات آبخوری باید از مصالح مقاوم در برابر بارندگی، برف، رطوبت، تابش آفتاب و تغییرات دما استفاده شود.
 ۳. مواد و مصالح به کار رفته در ساخت آبخوری در برابر شرایط محیطی مقاوم بوده و به راحتی قابل نظافت و ضدغفونی کردن باشد.
 ۴. در ساخت پوشش روی آبخوری، باید از عایق رطوبتی استفاده شود.
 ۵. استفاده از شیشه در قسمت‌های قابل دسترسی و آسیب پذیر مجاز نمی‌باشد.
 ۶. کلیه شیرآلات آبخوری باید از اجناس با کیفیت و ماندگار استفاده گردد.
- تبصره:** نباید از موادی استفاده شود که انگیزه سرقت را در ذهن سارقان ایجاد نماید.

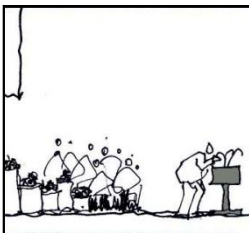
۷. قسمت‌هایی از آبخوری که با فضای آبریز در تماس هستند باید از مصالح سنگی باشند.
۸. توصیه می‌شود در کف اطراف آبخوری تا شعاع ۵۰ سانتیمتر از سنگ‌های قلوه‌ای یا گریل استفاده شود تا آب جاری بر کف سریعاً جذب شده و روی زمین باقی نماند.



۹. مصالح جداره بیرونی آبخوری باید از نظر جنس و رنگ در هماهنگی با مصالح کف انتخاب گردد.
۱۰. توصیه می‌شود جهت آزاره و نمای زیر سکوی آبخوری از سنگ‌های غیر آهکی، آجر، کاشی و فلز استفاده شود.
۱۱. توصیه می‌شود در مقابل آبخوری و محل ایستادن افراد از آجر فرش، سنگ‌های غیر صیقلی، بتن درجا و یا مصالح مشابه استفاده نمود.
۱۲. در محل آبریز و در معرض جرم‌گیری بهتر است از سنگ صیقلی یا ورق‌های استیل استفاده نمود.

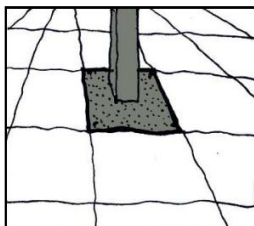
ج- جامع‌ی

۱. موقعیت‌های شهری مناسب و محورهایی که عابرین به چنین خدماتی نیاز دارند، باید شناسایی گردند.
۲. مکان‌یابی آبخوری باید به گونه‌ای باشد که خود آبخوری و تجمع افراد در اطراف آن جهت نوشیدن آب، مزاحمتی برای فعالیت‌های پیرامونی ایجاد ننماید.

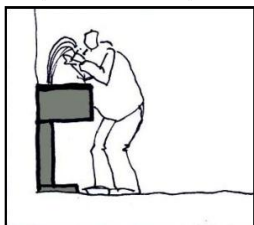


۳. در مکان‌یابی آبخوری‌ها در پیاده‌روها، بررسی عرض معبر و نوع کاربری آن ضروری می‌باشد.
۴. حریم مسیر عابرین در معابر در صورت نصب آبخوری باید حفظ گردد.

۵. مکان‌یابی آبخوری نباید مانع حرکت روان عابرین گردد.
۶. نصب آبخوری‌ها در مکان‌های دور از دید، به دلیل عدم امکان نگهداری مناسب، تجمع آلودگی‌های محیطی و ایجاد فضاهای ناخوشایند در اطراف آن، توصیه نمی‌گردد.
۷. مکان انتخابی به دلیل محافظت در برابر آسیب‌های شهری و حفظ و نگهداری آن، باید مشخص و در مسیر دید همگان باشد.
۸. مکان دقیق قرارگیری آبخوری باید به گونه‌ای باشد که با مدول‌های کفسازی هماهنگ باشد.

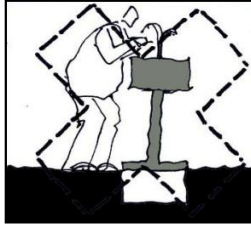


۹. مکان آبخوری نباید در معرض تابش مستقیم نور خورشید باشد و امکان استفاده از گردش هوای تازه را داشته باشد.
۱۰. تأمین نور مناسب محیطی در شب جهت دیده شدن آبخوری ضروری است.
۱۱. در مکان‌یابی آبخوری باید حریم‌های مربوط به کلیه تأسیسات و تجهیزات شهری اعم از برق، مخابرات، گاز و... رعایت گردد.
۱۲. آبخوری نباید در مجاورت معبر سواره باشد و همواره باید ایمنی فرد بهره‌بردار از آبخوری در نظر گرفته شود.
۱۳. مکان قرارگیری آبخوری یا باید کاملاً به جداره چسبیده و یا به اندازه‌ای بین آبخوری و جداره فاصله باشد که امکان رفت و آمد و نظافت در این فاصله میسر گردد.

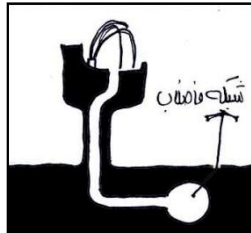


د - نصب

۱. احداث آبخوری بر روی جوی‌ها به دلیل عدم امکان اجرای فونداسیون و زیرسازی صحیح مجاز نمی‌باشد.



۲. فونداسیون آبخوری باید متناسب با وزن سازه و دستگاه‌های آب سردکن (حداکثر یک تن) طراحی و نصب‌گردد.
۳. نصب آبخوری باید به گونه‌ای باشد که سرویس مجموعه در سمت شمال و پشت به آفتاب قرار گیرد.
۴. محل دریچه کندانسور باید در سایه و در جهت وزش باد باشد.
۵. مسیر سیستم برق رسانی به آبخوری باید در قسمت بالایی سازه پیش‌بینی گردد تا در صورت نشت آب خطر برق‌گرفتگی وجود نداشته باشد.
۶. لوله آب شهری قبل از اتصال به آب سردکن باید دارای شیر انتظار در بالای دیواره داخلی باشد.
۷. لوله‌های انتقال پساب آبخوری حتماً باید به زیرزمین منتقل گردد.



۸. اتصال آبخوری به کف باید به گونه‌ای باشد که کم‌ترین شکستگی در مصالح کف ایجاد گردد.
۹. در صورت عدم وجود شرایط مناسب دفع آب و کانال‌های شهری، توصیه می‌شود از چاه جذبی با حداقل عمق میله چاه استفاده شود.
۱۰. اجرای صحیح جزئیات ساختمانی و قسمت‌های تأسیساتی باتوجه به وزش باد و تابش دائمی آفتاب انجام شود.

هـ-نگهداری

۱. نحوه دفع پساب‌ها در کل مسیر نیازمند بازرسی مرتب است.
۲. هرگونه زباله در مسیر آبروی آبخوری به سرعت باید پاکسازی شود.

۳. محل آبریز باید در فواصل زمانی معین به صورت مرتب شسته شده و جرم‌گیری شود.
۴. برنامه‌ریزی لازم جهت انجام بازدیدهای منظم و مستمر از دستگاه صورت پذیرد.
۵. قطعات معیوب و دارای مشکل در بازدیدهای دوره‌ای شناسایی و تعمیر یا تعویض گردند.